

BİR KOYUNDA OMASUM EVANTRASYONU VE OPERATİF SAĞALTIMI

Halil Selçuk BİRİCİK Nihat ŞINDAK Haydar ALBAYRAK

Harran Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Cerrahi Anabilim Dalı, Şanlıurfa – TÜRKİYE

Geliş Tarihi: 06.05.2004 Kabul Tarihi: 18.01.2005

ÖZET

Bu olgu takdiminde, 4 yaşında Akkaraman ırkı bir koyunda rastlanılan omasum evantrasyonunun tanısı ve operatif tedavisi özetlendi.

Anahtar Kelimeler: Evantrasyon, Omasum, Koyun

ABSTRACT

Eventratio Omasi and Its Operative Treatment in a Sheep

In this report, diagnosis and operative treatment of eventratio omasi encountered in a 4 year old Akkaraman sheep were summarised.

Key Words: Eventration, Omasum, Sheep

GİRİŞ

Karın üzerine küt olarak gelen her türlü mekanik ve travmatik etkiler karın bölgesinde kontüzyonlara neden olmaktadır. Karın bölgesine etkiyen travmalar, sadece karın duvarı üzerinde bozukluğa neden olursa basit, karın içi organlar da zedelenirse komplike kontüzyonlara neden olurlar. Komplike olanlarda, travmanın derecesine göre iç organlarda kanamalar, yırtılmalar, ezilmeler şekillenebilir. Bu nedenle, bazı durumlarda genel ve fonksiyonel bozukluklar da gözlenebilir. Eğer, yaralayan cisim karın boşluğuna kadar ulaşırsa perforasyon şekillenir ve iç organlar kısmen ya da tamamen evantre olabilir (1, 2). Hayvanlarda doğmasal ya da edinsel olarak fitik olguları yaygın olarak gözlenmesine karşın, organ evantrasyonlarına genellikle operasyon sonrası dönemde bir komplikasyon olarak rastlanılmaktadır. Evantrasyonlu yaralarda, genellikle ince bağırsak ve omentum dışarı çıkmaktadır (1-5).

Yapılan literatür taramalarında, koyunlarda omasum evantrasyonu olgusuna ilişkin bilgiye rastlanılmadı. Bu gözlemlerde, Akkaraman ırkı bir koyunda karşılaşılan omasum evantrasyonu operatif olarak tedavi edilmiş ve elde edilen sonuç meslek pratiğine aktarılacak istenmiştir.

OLGU SUNUMU

Bu klinik gözlemin materyalini, 4 yaşında Akkaraman ırkı bir koyun oluşturdu. Anamnezde, sol karın duvarı hizasında bir kitlenin görüldüğü belirtildi. Hasta sahibi, olguyu bir gece önce fark ettiğini, fakat nasıl oluştuğu konusunda bilgi sahibi olmadığını ifade etti.

Koyunun genel durumu normal olmakla birlikte, klinik muayenede sol tarafta 11. kostanın kırık olduğu ve omasumun bu bölgede oluşan yaklaşık 5-6 cm büyüklüğündeki karın duvarı yarısından dışarı çıktığı gözlemlendi (Şekil 1). Olgunun üzerinden 10-12 saatlik bir süre geçtiğinden ve bu süre içerisinde herhangi bir sağaltım girişiminde bulunulmadığından, omasum dokusunun belirgin derecede ödemli ve şişkin olduğu saptandı.

Olgunun sağaltımı amacıyla, 0,2 mg/kg dozunda xylazin hidroklorid (Alfazyne % 2, Ege Vet) ile yapılan sedasyondan sonra, lokal anesteziyle bölgenin infiltrasyon anesteziyi yapıldı. Omasum serozal yüzeyinin mekanik temizliği povidon iodine (Biokadin 100 ml sol, Kansuk) gerçekleştirildi. Büyük oranda ödemli olan omasumun ilk aşamada kolayca repozisyonu mümkün olmadı. Yapılacak olan uygulamalarda bir perforasyona neden olmamak için, antiseptik solüsyonlu gazlı bezle basınçlı kompres uygulandı. Yaklaşık yarım saat süreyle yapılan bu uygulama ile, kitlenin mümkün olduğunca hacimsel olarak küçültülmesine çalışıldı. Ayrıca, omasumun dorsal yüzünde 1 cm genişliğinde bir ensizyon yapılarak organın içerisinde biriken gaz dışarı alındı. Daha sonra bu ensizyon yarası krome katgüt ile dikilerek kapatıldı. Bu şekilde kitlesel olarak küçültülen omasum, karın bölgesine doğru reddedildi ve elle normal anatomik yerine yerleştirildi. Omasum reddedildikten sonra, kosta kırığına herhangi bir müdahale yapılmadı ve her iki kırık ucu karşı karşıya gelecek şekilde kas dokusu ve deri dikilerek kapatıldı (Şekil 2). Operasyon sonrası,

enfeksiyon gelişmesini önlemek amacıyla 5 gün süreyle antibiyotik uygulandı.

TARTIŞMA

Evcil hayvanlarda doğmasal ya da edinsel evantrasyon olgularına rastlanmaktadır. Edinsel evantrasyon; göğüs, karın duvarının travmatik etkilerle yırtılması ya da kastrasyon gibi operasyonların bir komplikasyonu olarak ortaya çıkmaktadır. Çeşitli hayvan türlerinde ince bağırsak, omentum, karaciğer, abomasum ve retikulumun evantre olduğu bildirilmektedir (5-9).

Omasum, ruminantların ö. n midelerinin sonuncu kompartmanıdır. Orta çizginin hemen sağında, karın boşluğunun uzun ekseninin orta 1/3 ünde, 9-12. torakal omurların izdüşümü bölgesinde yer almaktadır (10). Sunulan vakada sol tarafta 11. kostanın kırık olduğu ve omasumun bu bölgede oluşan karın duvarı yarasından dışarı çıktığı gözlemlendi. Kırık uçlarının göğüs boşluğuna yönelmediği, göğüs boşluğundaki organları yaralama riskinin bulunmadığı kosta kırıklarında ortopedik olarak herhangi bir sağaltıma gerek olmadığı bildirilmektedir (1). Bu olguda ortopedik bir girişim uygulanmadı. Kırık uçları kolayca karşı karşıya getirildikten sonra, kas dokusu ve deri dikilerek kapatıldı. Operasyondan yaklaşık bir ay sonra hasta sahibiyle yapılan görüşmede koyunun yaşadığı ve genel durumunun iyi olduğu öğrenildi.

Sonuç olarak, klinik olarak çok fazla karşılaşılmayan omasum evantrasyonu olgusunun meslektaşlara sunulmasının yararlı olacağı kanısına varıldı.

KAYNAKLAR

1. Samsar E, Akın F. Özel Cerrahi. Ankara: Tamer Matbaacılık Yay Hiz Tic Paz Ltd Şti, 1998.
2. Yücel R. Veteriner Özel Cerrahi 2. baskı, İstanbul: Pethask Veteriner hekimliği yayınları, 1992.
3. Kohli RN. Incidence of veterinary congenital defects in Iran. Ind J Anim Sci 1999; 69: 779-780.
4. Singh AP. Congenital malformations in ruminants. A review of 123 cases. Ind Vet J 1989; 66: 981-985.
5. Thomas HL, Zaruby JF, Smith CL, Livesey MA. Postcastration eventration in 18 horses: the prognostic indicators for long term survival (1985-1995). Can Vet J 1998; 764-768.
6. Jayasudha A, Venkatesan C, Rajankutty K, Amma TS. Congenital umbilical defects with visceral eventration (eventration)-case reports. J Vet Anim Sci 1995; 26: 138-139.
7. Wisser J, Ippen R. Acquired gastrointestinal displacements in zoo animals. Erkrankungen der Zootiere. Verhandlungsbericht des XXIII. Internationalen Symposiums über die Erkrankungen der Zootiere, 1981; 373-384.
8. Mayrhofer E, Kopf N. Eventration of small intestine into the thoracic cavity in a dog without injury to the diaphragm (consequence of dog bite in costal region). Tierärztliche Praxis 1979; 7: 497-501.
9. Kumar S, Singh JG, Singh DP, Agarwall KBP. Possible congenital eventration in a neonatal buffalo calf. Ind Vet J 1984; 61: 252-253.
10. Dursun N. Veteriner Anatomi II. Ankara: Medisan yayınevi, 1994.

Şekil 1. Olgunun operasyon öncesi görünümü

Şekil 2. Olgunun operasyon sonrası görünümü